



# KONCEPTUALIZACE KONFLIKTU



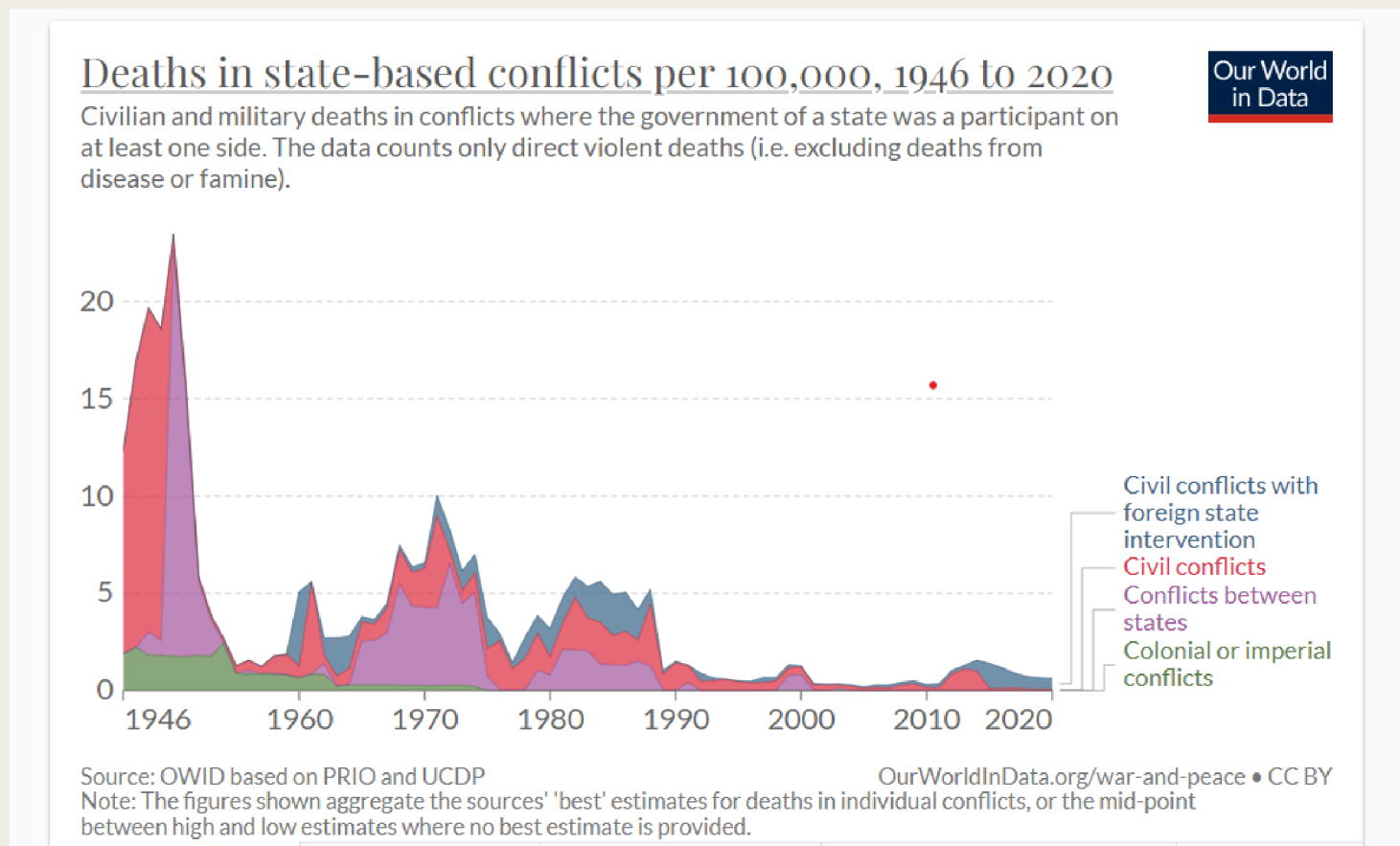
Lucie Konečná

BSSn4451 Konceptualizace konfliktu a terorismu

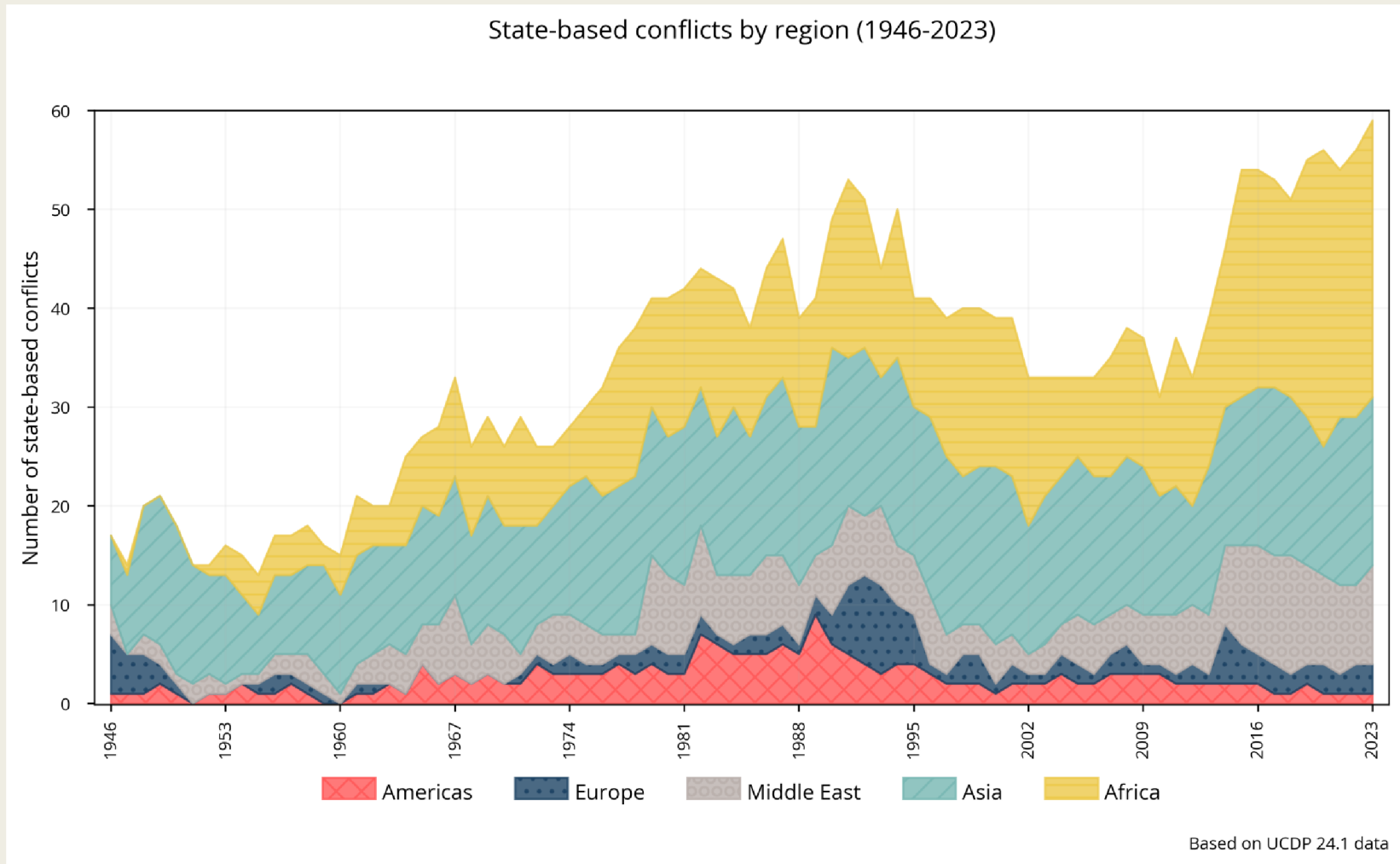
1/10/2024

# Uvedení do problematiky

- UCDP
- HIIK

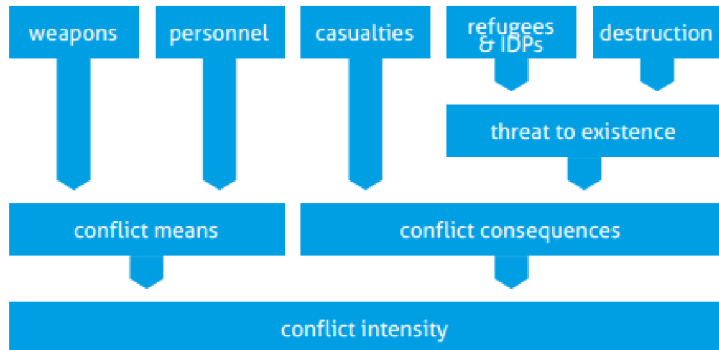


# Uvedení do problematiky



## CASUALTIES

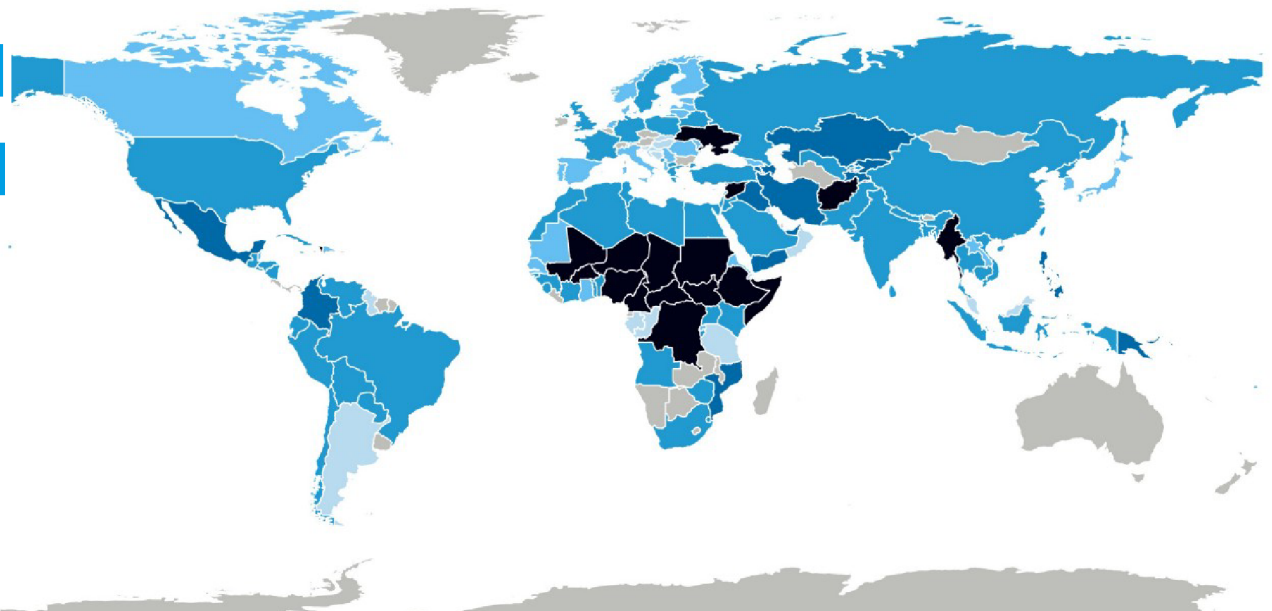
low	medium	high
≤ 20	> 20 ≤ 60	> 60
0 points	1 point	2 points



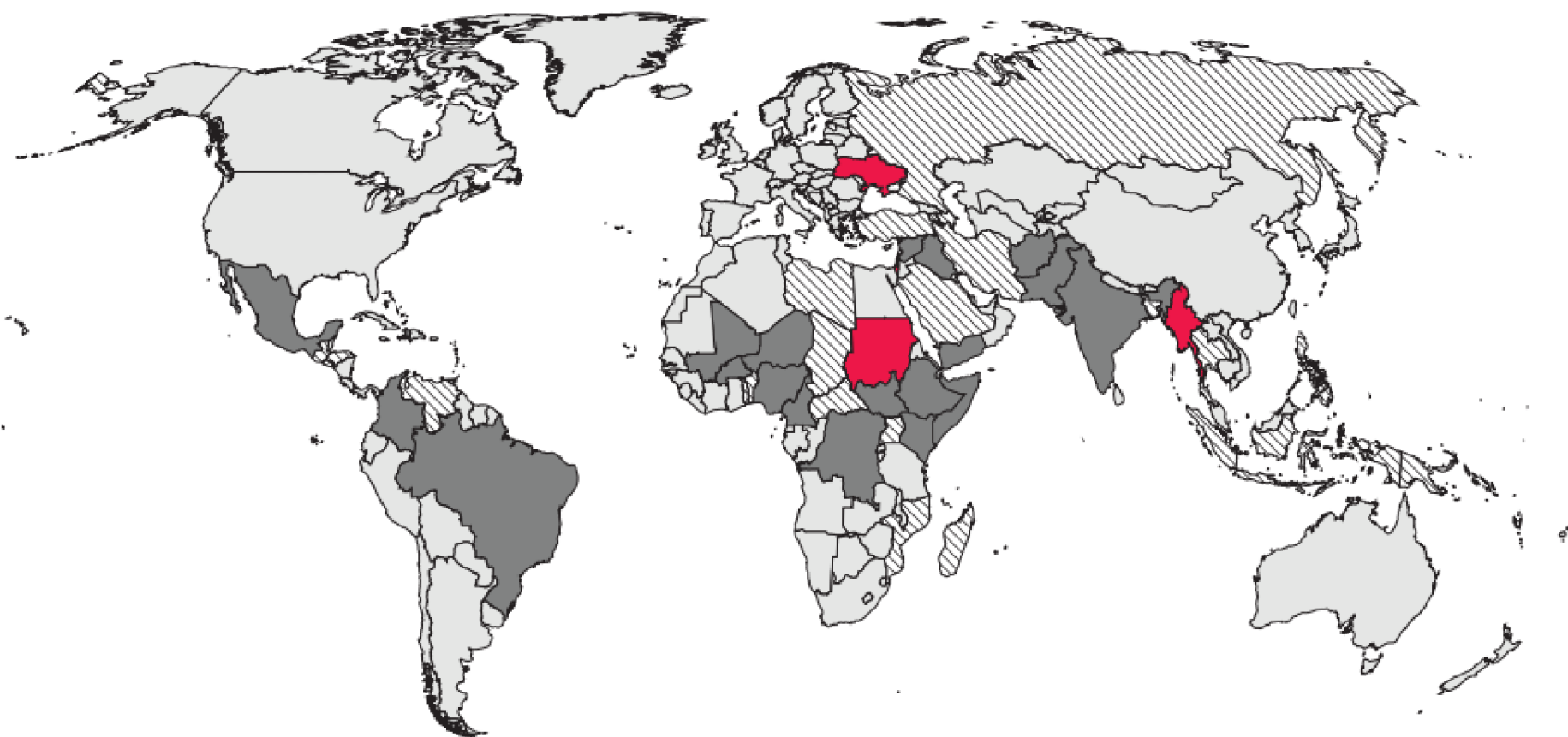
# HIK

intensity Level	terminology	level of violence	intensity class
1	dispute	non-violent conflicts	low intensity
2	non-violent crisis		
3	violent crisis	violent conflicts	medium intensity
4	limited war		high intensity
5	war		

CONFLICTS IN 2022  
(NATIONAL AND INTERNATIONAL LEVEL)



## ARMED CONFLICTS BY NUMBER OF ESTIMATED CONFLICT-RELATED FATALITIES, 2023



■ Major armed conflicts with 10 000 or more conflict-related fatalities in 2023

■ High-intensity armed conflicts with 1000 to 9999 conflict-related fatalities in 2023

▨ Low-intensity armed conflicts with 25 to 999 conflict-related fatalities in 2023

# Statistický přehled

Nejkrvavější konflikty 21. století	
Druhá občanská válka v DRC (1998-2003)	2,5 – 5 mil obětí
Válka v Afghánistánu (2001-2014)	Cca 170 tisíc obětí
Válka v Iráku (2003-2011)	200 tisíc - 1,2 mil obětí
Občanská válka v Sýrii (2011-)	Cca 620 tisíc obětí
Občanská válka v Jemenu (2015-)	400-500 tisíc obětí
Konflikt v Dárfuru (2003-)	Cca 400 tisíc obětí
Konflikt proti Boko Haram (2009-)	Minimálně 200 tisíc obětí
Občanská válka v Somálsku (1991-)	Minimálně 500 tisíc obětí
Válka v Tigraji (2020-2022)	400-600 tisíc obětí
Válka na Ukrajině (2022-)	Cca 120 tisíc obětí



# Definice konfliktu

- **Konflikt:** Sociální situace, kdy v tomtéž okamžiku minimálně dva aktéři usilují o získání téhož statku, kterého není dostatek pro uspokojení poptávky všech aktérů (Waisová 2005: 35).
- **Politický konflikt:** střet překrývajících se hodnot a témat (nezávislost, hranice, přístup k moci) mezi min. dvěma aktéry (státy, skupiny států, organizace), kteří jsou rozhodnutí prosazovat svůj zájem. (Waisová 2005: 36).
- **Ozbrojený konflikt:** politický konflikt (v rámci politicko-vědní disciplíny), během něžž bylo alespoň jednou stranou použito ozbrojené násilí.
- Co musí být přítomno u konfliktu?

# Válka – Co je to válka?

- Ozbrojený konflikt za použití kolektivního násilí.
  - Sun Tzu (Umění války): válka je největší věcí státu, je místem života a smrti, je cestou k přežití a zkáze.
  - Carl von Clausewitz: válka jako pokračování politiky jinými prostředky, nástrojem politiky.
  - Hedley Bull: válka je organizované násilí vykonávané politickými jednotkami proti sobě navzájem.
- Nejednotnost definice, splnění kvantitativních a kvalitativních kritérií.
- Vymezení podle Smolík, Šmíd a kol. a Holsti.

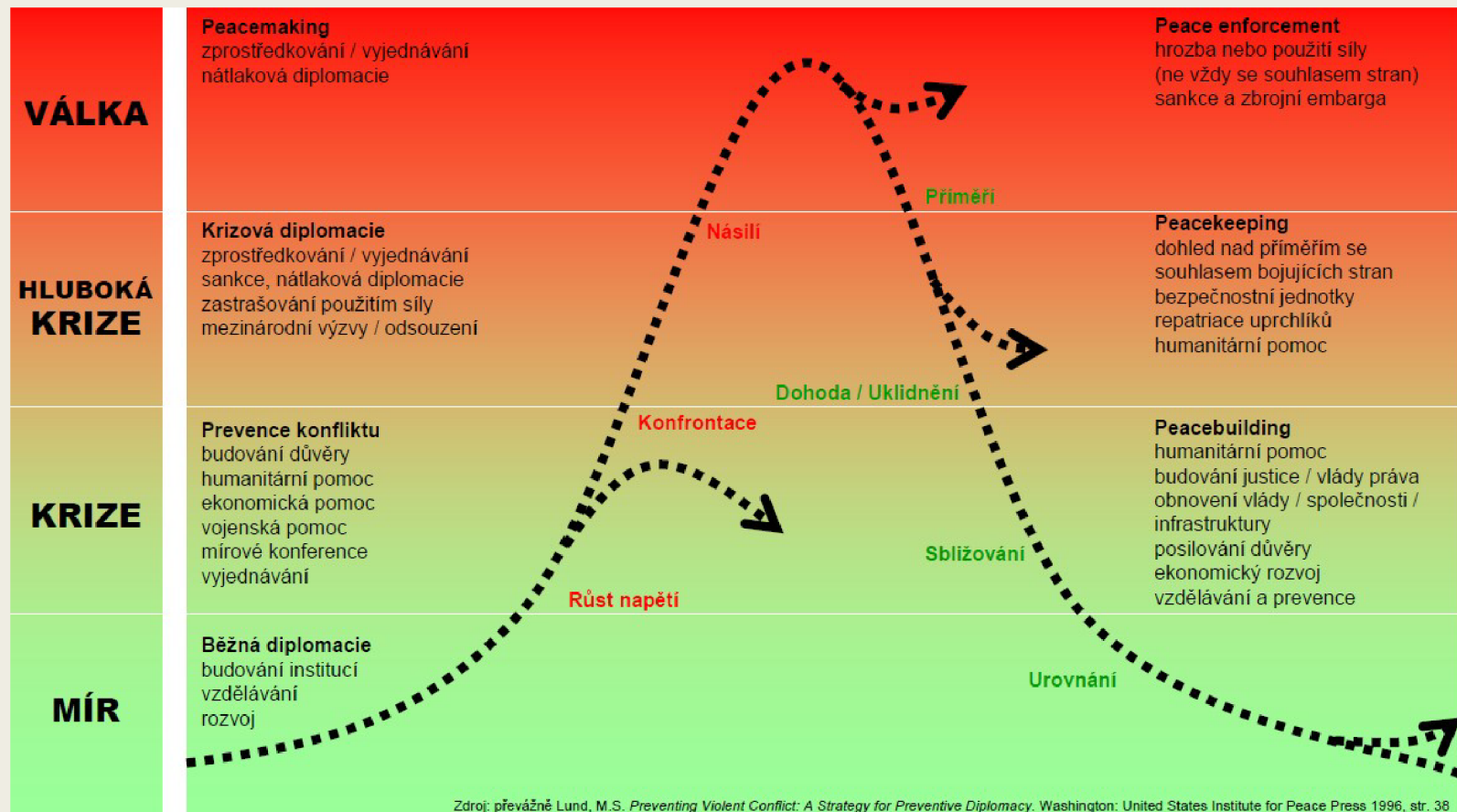


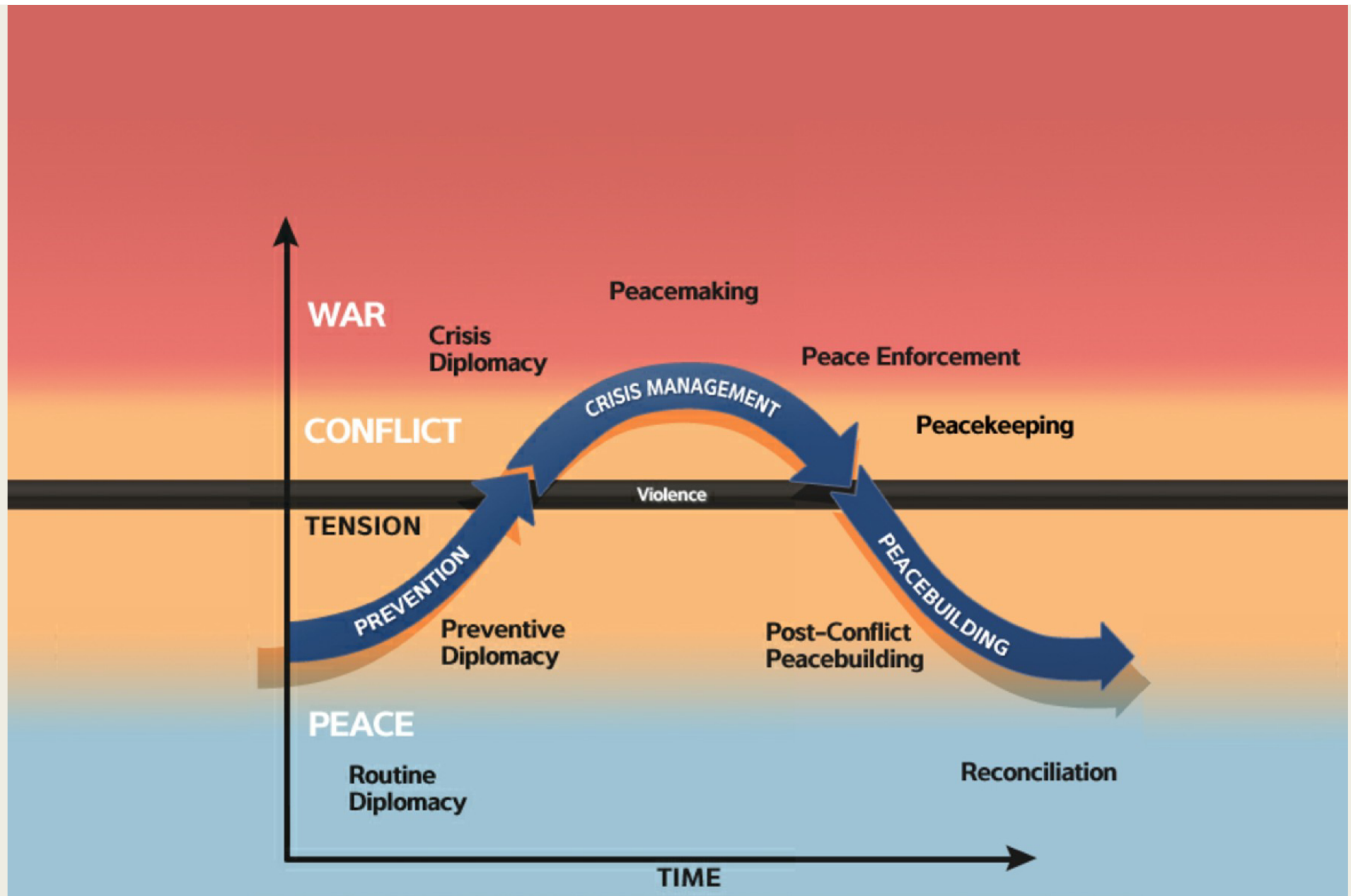
# Válka – Co je to válka?

- Kvantitativní vymezení – konflikt nízké, střední a vysoké intenzity (válka).
- Typologie válek
  - *Geografický rámec (Lokální, regionální a globální)*
  - *Délka trvání (Krátké vs. vleklé války)*
  - *Počet aktérů (Dyadická vs. komplexní)*
  - *Intenzita (Omezené vs. totalitní)*
  - *Forma vedení (Pravidelné vs. nepravidelné)*
- Občanská válka - vnitrostátní konflikt mezi dvěma a více aktéry (jeden z nich je stát).
- Kvantitativní a kvalitativní kritéria OS – 4 základní kritéria.
- Předpoklady pro vznik občanské války (Snyder, Walter):
  - *rozpad vlády resp. státu*
  - *geografická izolace v rámci etnické komunity*
  - *požadavek změny rozdělení moci mezi skupinami uvnitř státu*
  - *změna v distribuci zdrojů*

# Krize

- **Krize:** Situace vážného, ale ne vždy transparentního narušení fungování určitého systému či jeho části, spojená s potřebou adekvátního rozhodnutí a řešení (Hlaváč 2002: 108).





# Nástroje pro řízení konfliktů a mírové procesy

- **Peacemaking** (Ukončení konfliktu): Tento proces se zaměřuje na dosažení dohody mezi nepřátelými stranami, často prostřednictvím diplomatických jednání a mediace. Uplatňuje se v počátečních fázích konfliktu, kdy je snaha přerušit násilí a vyjednat mírovou dohodu.
- **Peace enforcement** (Prosazování míru): Tato činnost zahrnuje použití síly k prosazení mírových dohod a zajištění bezpečnosti. Uplatňuje se v situacích, kdy je nutné zasáhnout proti aktům agrese nebo porušování míru, často bez souhlasu zúčastněných stran.
- **Peacekeeping** (Udržování míru): Tato činnost zahrnuje nasazení mezinárodních sil (např. OSN) k monitorování a udržování klidu po uzavření mírové dohody. Uplatňuje se ve střední fázi konfliktu, kdy již došlo k dohodě, ale situace zůstává křehká a vyžaduje dohled.
- **Peacebuilding** (Budování míru): Tento proces se soustředí na dlouhodobé zajištění míru a stability prostřednictvím sociální, ekonomické a politické obnovy. Uplatňuje se po skončení aktivního konfliktu, kdy je třeba obnovit důvěru, podporovat vývoj a řešit příčiny konfliktu.

# Typologie konfliktů

- Mollerova typologie konfliktu.

TYPY	MEZINÁRODNÍ	TRANSNAC.	VNITROSTÁTNÍ	MEZILIDSKÉ
NÁSILNÉ	Válka, studená válka, ostatní ozbrojené konflikty	Vojenská intervence, podpora ozbrojených povstalců	Občanské války, ozbrojená povstání, genocida	Násilí na ženách, zneužívání dětí, vražda, násilné trestné činy
NENÁSILNÉ	Politické spory, hospodářské války	Sankce, diplomacie	Politický boj	Slovní spory, diskriminace

- Transnacionalizace konfliktu – způsoby.

# Typologie konfliktů

- 1) **Podle umístění (geografické roviny):** mezinárodní, transnacionální, vnitrostátní, či mezilidské.
- 2) **Podle použitých prostředků:** násilné, nenásilné (ozbrojené, neozbrojené).
- 3) **Podle příčin:** teritoriální, mocenské, ideologické, ekonomické atd.
- 4) **Podle síly/intenzity**
  - konflikt nízké, střední a nebo vysoké intenzity (válka)
  - latentní -- krize -- vážné krize – válka
  - Walter Kemp rozlišuje další typy konfliktů – etablované, sporadické a horké konflikty
- 5) **Podle aktérů** – nestátní, vnitrostátní a mezistátní.

# Příčiny konfliktů

- Greed vs. Grievance x konflikt hodnot vs. konflikt zájmů.
- Proč představují suroviny problém?
- Kimberleýský proces - <https://www.celnisprava.cz/cz/evropska-unie/kimberleýsky-proces/Stranky/seznam-ucastniku-kimberleýskeho-procesu.aspx>

## RELATION BETWEEN THE CHARACTERISTICS OF RESOURCES AND TYPES OF CONFLICTS

Characteristics	Point	Diffuse
Proximate	<i>Coup d'état</i> /foreign intervention	Peasant/mass rebellion
Distant	Secession	Warlordism

# Příčiny konfliktů

- Collier a jeho příčiny konfliktu:

- 1) vyjádření starých křivd, jichž se na sobě dané skupiny dopouštěly
- 2) ekonomická nerovnost a následná frustrace
- 3) slabá právní ochrana či slabé dodržování práva
- 4) neadekvátní ekonomická politika vlády

- Brown:

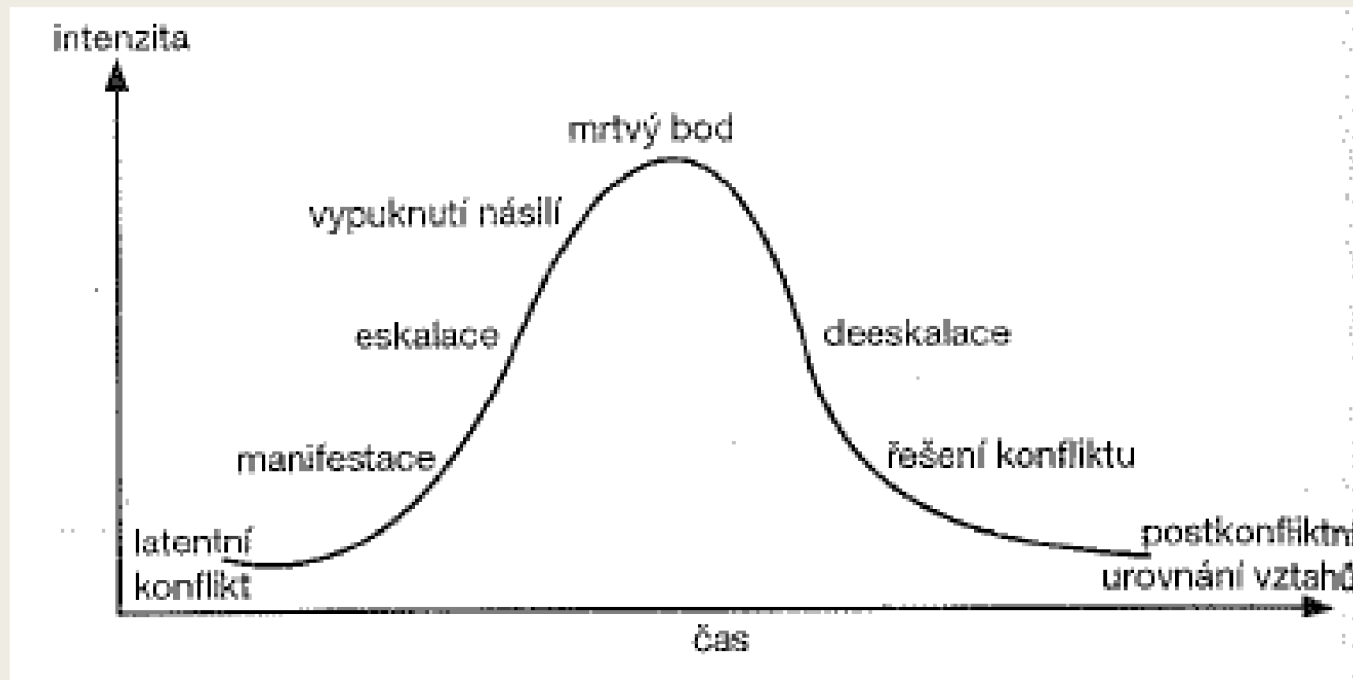
- 1) Strukturální faktory (slabost institucí, etnická geografie, bezpečnostní obavy)
- 2) Politické faktory (politika elit, demokracie, geopolitické změny)
- 3) Ekonomicko-sociální faktory (soc. a eko. nerovnosti)
- 4) Kulturně-percepční faktory (předchozí válečná historie, demografické změny, skupinové křivdy)

- Rupeshinge:

- 1) konflikty o zdroje a suroviny
- 2) konflikty o nadvládu a moc
- 3) ideologické konflikty
- 4) identitární konflikty



# Dynamika konfliktů



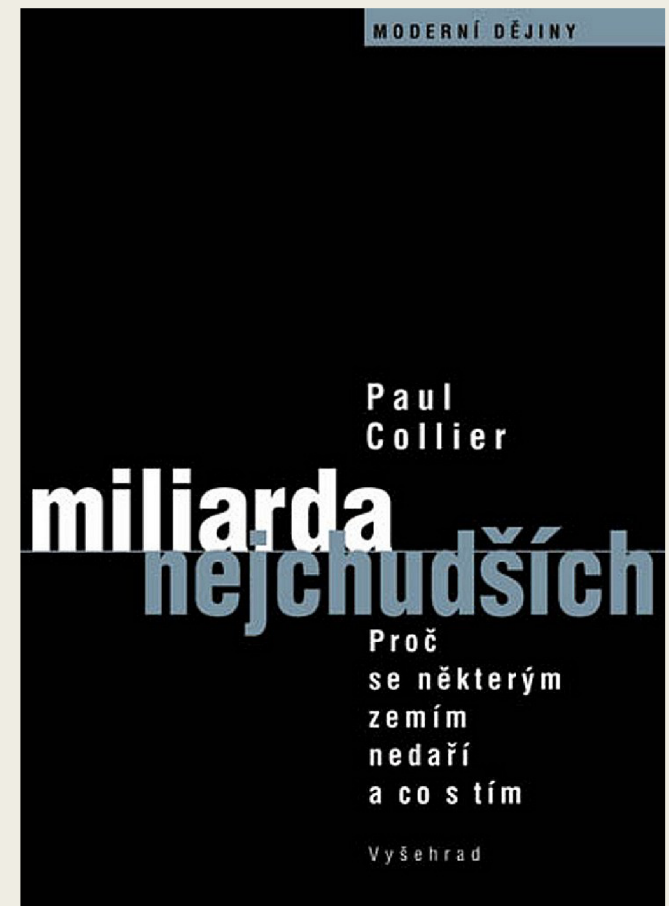
# Nejčastější druhy řešení konfliktů

## ■ Nejčastější formy:

- 1) Strany konfliktu změny priority své politiky
- 2) Rozdělení statku
- 3) Obchod „kus za kus“
- 4) Sdílená kontrola
- 5) Přenechání kontroly třetí straně
- 6) Volba mechanismu třetí stranou
- 7) Ponechání konfliktu svému osudu, odsunutí do pozadí
- 8) Donucení třetí stranou nebo stranou konfliktu

# Pasti konfliktů (a rozvoje)

- Past konfliktu.
- Past přírodních zdrojů.
- Past vnitrozemského státu se špatnými sousedy.
- Past špatné vlády.



# Zamrznutí konfliktů tzv. Frozen conflicts

- „V nejobecnějším smyslu jsou zamrzlé konflikty považovány za konflikty, kde byl ukončen aktivní ozbrojený konflikt, ale žádná mírová smlouva nebo jiný politický rámec nevyřešil konflikt ke spokojenosti bojovníků.“
- 2 druhy konfliktů:
  - a) Nacionálně-separatistické konflikty, kdy separatisté vytvářejí kvazi/de facto stát a usilují o nezávislost na mezinárodně uznávaném státě.
  - b) Mezivládní konflikt o sporná území, který eskaluje po dlouhých obdobích klidu.
- Pět znaků charakterizujících zamrzlé konflikty: žádné dlouhodobé násilí velkého rozsahu, násilí může kdykoliv eskalovat, příměří bez uzavření dohody, teritorialita, trvají desítky let.
- Faktory mající vliv na zamrznutí konfliktu.

# Přelévání tzv. Spillover efekt konfliktů

- Spillover konfliktů vs. Spillover hrozeb.
- Spillover efekt vs. Difuze konfliktů.
- *„Spillover efekt je jev, během kterého se konflikt přelévá z jednoho státu do státu sousedního. Do konfliktu v sousedním státě jsou zapojeni někteří aktéři z konfliktu původního a zároveň dochází ke kooperaci těchto aktérů s aktéry místními. Toto přelévání rovněž vykazuje časovou kontinuitu.“*
- Faktory mající vliv na spillover efekt
  - A) Sociální (stejně náboženství a etnicita v sousedních státech, vysoký příliv uprchlíků, nízká kvalita života v sousedním státě – ngramotnost, délka života, chudoba aj.)
  - B) Politické (politická nestabilita, existence opoziční ozbrojených milic)
  - C) Bezpečnostní (slabá/malá armáda, vysoká míra terorismu, vysoká míra kriminality a OZ)
  - D) Ekonomické (výskyt nerostných surovin v pohraničí, závislost na vývozu jedné suroviny, nízká hodnota HDP)
  - E) Geografické (rozlehlé státy, porézní a dlouhé hranice)

Děkuji za pozornost